

Asia: VN/19788/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi paikallisen sopimisen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä

Sivistysala ry (myöh. Sivista) pitää tärkeänä hallitusohjelman tavoitetta uudistaa työlainsäädäntöä siten, että yrityksissä ja organisaatioissa mahdollisuudet paikalliseen sopimiseen lisääntyvät.

Erityisen tärkeinä muutoksina Sivista pitää mahdollisuutta sopia myös yrityskohtaisilla työehtosopimuksilla niistä työlainsäädännön määräyksistä, joista nyt on voinut sopia vain valtakunnallisilla työehtosopimuksilla. Tämä hallitusohjelman kirjaus toteutetaan kuitenkin mietinnössä puutteellisesti, koska valtakunnallinen -edellytystä ei oltaisi poistamassa työaikalain 2 §:stä, joka koskee mahdollisuutta sopia työehtosopimuksella mm. sellaisen opetus- ja tutkimushenkilöstön työaikalain ulkopuolelle jäämisestä, jolla on työn luonteen vuoksi oikeus päättää olennaisesta osasta työaikansa järjestelyistä.

Paikallisen sopimisen lisääminen on myönteinen asia niin työnantaja- kuin työntekijäpuolellekin ja sen lisäämiseen tähtäävät muutokset ovat tavoiteltavia. Työlainsäädännössä pitäisi kuitenkin Sivistan käsityksen mukaan olla nykyistä enemmän semidispositiivisia määräyksiä, koska ne ovat edellytys paikallisen sopimisen lisääntymiselle.

Nykytila ja sen arviointi

1 luku - Asian tausta ja valmistelu

2 luku - Nykytila ja sen arviointi

Ei lausuttavaa.

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3 luku - Tavoitteet

4 luku - Keskeiset ehdotukset

3. luku

Sivista kannattaa esityksen tavoitteita.

4. luku – keskeiset ehdotukset

4.1.2. sopimusmahdollisuuksien laajentaminen työehtosopimuksella

Mietinnössä ehdotetaan, että jatkossa myös työnantajakohtaisella työehtosopimuksella voisi sopia toisin niistä asioista, joista nykyisin voi sopia ainoastaan valtakunnallisella työehtosopimuksella. Ehdotus käytännössä tarkoittaisi sitä, että työnantajapuolella luovuttaisiin valtakunnallisuusvaatimuksesta ja sopijapuolena olisi valtakunnallisen työnantajayhdistyksen sijasta yksittäinen yritys tai organisaatio. Sivistan mielestä uudistus on erittäin tärkeä, mutta uudistusta ei tule jättää tekemättä työaikalain 2 §:n osalta. Sivista pitää erittäin tärkeänä, että sana valtakunnallinen poistetaan myös työaikalain 2 §:stä. Työnantajapuolen valtakunnallisuusvaatimuksen poisto ei heikentäisi työntekijöiden suojaa ja muutos olisi hallitusohjelmakirjauksen mukainen.

Myös työsopimuslain 2 luvun 7 §:n 3 momentin määräystä tulisi muuttaa paikallisen sopimisen mahdollisuuksien lisäämiseksi siten, että myös muun kuin valtakunnallisen työntekijäyhdistyksen kanssa tehty työehtosopimus olisi etusijainen työhön sovellettavaan yleissitovaan työehtosopimukseen nähden. Muutos selventävä ja looginen ottaen huomioon muutos, jolla mahdollistetaan valtakunnallisen työntekijäyhdistyksen rekisteröity yhdistys toimimaan yritys-/organisaatiokohtaisen työehtosopimuksen osapuolena.

4.1.4. Oikeus tehdä paikallisia sopimuksia yleissitovuuskentässä

On tärkeää, että järjestäytyneet ja järjestäytymättömät yritykset saatetaan samantarvoiseen asemaan mahdollistamalla se, että jatkossa myös järjestäytymättömillä työpaikoilla on oikeus noudattaa yleissitovan työehtosopimuksen paikalliseen sopimiseen kelpuuttavia määräyksiä. Sivista kannattaa esitystä.

4.1.5. Henkilöstön edustaja paikallista sopimusta tehtäessä

On tärkeää, että paikallinen sopiminen mahdollistetaan myös tilanteessa, jossa työpaikalla ei ole työehtosopimuksen perusteella valittua luottamusmiestä. Nyt esitetty malli voisi kuitenkin johtaa siihen, että työpaikalla voisi olla eri edustaja järjestäytyneille ja järjestäytymättömille työntekijöille. Tämä on käytännön työelämälle hankalaa, eikä malli tältä osin ole toimiva.

4.1.7. Henkilöstön edustajan suoja, mahdollisuus koulutukseen ja tiedonsaantiin

On tärkeää, että henkilöstöedustajilla on riittävä osaaminen tehtävään. Tilanteet kuitenkin vaihtelevat, mistä syystä osaamisen valmiuksien edistämisen tulee tarkoituksenmukaista kyseessä oleva tilanne huomioiden.

Vaikutukset ja muut toteuttamisvaihtoehdot

4.2 luku - Vaikutukset

5 luku - Muut toteuttamisvaihtoehdot

Ei lausuttavaa.

Työsopimuslaki

2 luvun 7a § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopiminen

-

13 luvun 3 § - Luottamusvaltuutettu

-

13 luvun 7§ - Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

13 luvun 8 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

-

Työaikalaki

18 § - Työajan enimmäismäärä

-

34 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

Työaikalakiin tehtävien muutosten osalta Sivista esittää, että jatkovalmistelussa poistettaisiin myös työaikalain 2 §:n valtakunnallisuusvaatimus hallitusohjelmassa tarkoitetulla tavalla.

35 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

-

36 § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopimus

-

Vuosilomalaki

30 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

31 §- Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

-

Opintovapaaalaki

13 a §

-

Yhteistoimintalaki

38 § - Sopimisoikeus

-

Työehtosopimuslaki

1 §

-

5a §

-

Merityösopimuslaki

2 luvun 6a § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopiminen

-

13 luvun 9 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

13 luvun 10 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

-

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevasta osiosta

-

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Huomionne voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä

-

Kaunisniemi Joonas
Sivistysala ry